

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2020. január 23. 14:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1. a) Egészítsd ki három **különböző** mássalhangzóval az alábbi szavakat!

A) ige: ___ A ___ A ___

B) köznévf: ___ I ___ Á ___

b) Megadtuk 2 szó jelentését, hangrendjét, valamint első és utolsó betűjét! Írd be az utolsó oszlopba a megfelelő szavak hiányzó betűit!

jelentés	hangrend	a szó
A) díj, elismerés	mély	J _____ M
B) hideg, főleg nyári csapadék	magas	J _____ Ő

a	
b	

2. Találsz-e hibát a következő szólásokban, közmondásokban? **Ha nem, tegyél pipát** a mondat utáni pontsorra! **Ha igen, akkor húzd alá a tévesen használt szót**, és **írd** a pontvonalra a megfelelőt!

A) Megette már a kenyere héját. ....

B) Kétszer ad, aki gyorsan ad. ....

C) Átesik a szék másik oldalára. ....

D) Alkalom szüli a tolvajt. ....

E) Egy gólya nem csinál nyarat. ....

a	
---	--

3. A csomagokon, szállítmányokon sokszor találhatsz **figyelmeztető jelzéseket**. Párosítsd a képeket a megadott jelentéssel úgy, hogy a kép mellé írod a megfelelő jelentés betűjelét! Vigyázz, egy kép és két jelentés kimarad!

A jelentések:

- A) csúszós út   B) tüzet rakni tilos   C) robbanásveszély
 D) megfordítani tilos   E) mérgező anyag   F) tűzveszélyes áru
 G) törékeny

I. A jelentés betűjele: .....

II. A jelentés betűjele: .....

III. A jelentés betűjele: .....

IV. A jelentés betűjele: .....

V. A jelentés betűjele: .....

VI. A jelentés betűjele: .....

4. Egy ifjúsági regényből idézzük az egyik szereplő megszólalását a kiejtést követő írásmóddal. Írj egy-egy példát az eredeti idézet **szavai** közül az alábbi mássalhangzó-törvényekre!

„Mámmeg minek ált meg? Beleskel azon a nyitott ajtón, fordíttya vissza a képit, oszt ojan lett, mintha ráfoktak vóna egy puskát.”

mássalhangzó-törvény	példa az idézetből
a) részleges hasonulás	
b) összeolvadás	
c) rövidülés	

5. Minden csoportban húzd alá azokat a szavakat, amelyeknek a szerkezete **megegyezik** a megadottal! Vigyázz, a csoportokon belül akár **több** jó megoldás is lehetséges!

- a) szótő + képző + jel:

szépségek   asztallapok   sósabb

- b) jel + szótő + képző + jel:

legokosabbak   legrendesebb   leggyorsabbal

- c) szótő + képző + képző + jel + rag:

számításokat   házasságodnak   szépítgetném

- d) szótő + jel + rag:

mondjon   nézném   vásárolhatsz

6.	<p>a) A megadott betűből kiindulva lépésenként egy-egy betűvel bővítsd a betűpiramist úgy, hogy a megadott szófajnak megfelelő szót kapj!</p> <p style="text-align: center;">E</p> <p>A) ___ ___ kötőszó</p> <p>B) ___ ___ ___ igekötő (névmási határozószó)</p> <p>C) ___ ___ ___ ___ főnév, köznév</p> <p>D) ___ ___ ___ ___ ___ melléknév</p> <p>b) Megadtuk egy mondat különböző szórendű változatait. Írd az adott mondat mellé, hogy melyik mondatrészt tagadtuk! A mondatrészt pontosan nevezd meg (például: helyhatározó)!</p> <p>A) Nem szeretnék fényképezni a telefonommal. ....</p> <p>B) A telefonommal nem fényképezni szeretnék. ....</p> <p>C) Nem a telefonommal szeretnék fényképezni. ....</p> <p>c) Vizsgáld meg az alábbi idegen szavak jelentését és szóelemeit! Ezek segítségével írd a pontvonalra a megadott szavak jelentését!</p> <p style="text-align: center;">demokrácia: népuralom bibliotéka: könyvtár xenofil: idegenbarát</p> <p>A) bibliofil: .....</p> <p>B) xenokrácia: .....</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> </table>	a		b		c					
a												
b												
c												
7.	<p>Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben lévő igék megfelelő alakjával! Ügyelj a helyesírásra!</p> <p>a) A Fradi szombaton ..... a következő bajnoki mérkőzését. (játszik – kijelentő mód, jelen idő)</p> <p>b) Panni, kérlek, ... erről az ügyről, ne ..... el senkinek! (hallgat; mond)</p> <p>c) Anyu, ... nekem, nem én voltam! (hisz – felszólító mód, E/2)</p> <p>d) Fiúk, ne ..... a kicsikre vízpisztollyal! (lő)</p> <p>e) Húzd ki a dugót, hadd ..... le a víz! (folyik)</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> <tr><td>e</td><td></td></tr> </table>	a		b		c		d		e	
a												
b												
c												
d												
e												

8. Olvasd el figyelmesen a következő verset, majd válaszolj a kérdésekre!

a	
b	
c	
d	

Nemes Nagy Ágnes: Tavaszi felhők

Bodzavirágból, bodzavirágból
 hullik a, hullik a sárga virágpör.
 Fönt meg a felhők szállnak az égen,
 bodzafehéren, bodzafehéren.
 Szállj, szállj, felhő,
 pamacsos,
 hullj le, te zápor,
 aranyos,
 hullj le, te zápor,
 égi virágpör,
 égen nyíló bodzavirágból.

- a) A három kép közül melyik lehetne **leginkább** illusztráció a vershez?
 Írd a kép betűjelét a pontsorra! Választásodat röviden indokold is!

A)

B)

C)

A választott betűjel: .....

Indoklás:

.....

- b) A vers két, egymással párhuzamba állított képet fest le. Az egyik elemeit megadtuk, keresd meg és írd a pontsorra a másik kép megfelelő elemeit!

A) bodzavirág: .....

B) virágpor: .....

C) sárga: .....

- c) Melyik az az egyetlen költői eszköz, amelyik **nem** jellemzi a verset?
Húzd alá a megfelelőt!

metafora, ismétlés, hasonlat, megszólítás

- d) Húzd alá az alábbi megállapítások közül az egyetlen helyeset!

A) A vers azonos ritmusú ütemhangsúlyos sorokból áll.

B) A versben nincs rímtelen sor.

C) A vers egyszerre időmértékes és ütemhangsúlyos ritmusú.

9. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

Az állatok időjósága

(1) Egykori kalendáriumok megsárgult lapjait forgatva gyakran találkozhatunk olyan tanácsokkal, előrejelzésekkel, amelyek az időjárásra vonatkoznak. Ezen nem kell csodálkoznunk, hiszen a régi korok emberei igencsak ki voltak szolgáltatva az időjárás szeszélyeinek és mostohaságának. Az időjósáshoz sok ezer furcsábbnál furcsább hiedelem és babona fűződik. A néphit előszeretettel foglalkozik az időjós állatokkal, amelyek természete és viselkedése előjele lehet az időváltásnak. A városi ember egyre könnyebben hajlik arra, hogy babonának, koholmánynak vélje a múlt idők embereinek a megfigyeléseit. Pedig az élő szervezetek időérzékenysége korántsem babonaság. Sokkal inkább tartozik a modern tudomány kutatási körébe, mintsem hinnénk. Megállapították: valamennyi magasabb rendű szervezet közös jellemvonása, hogy az idegrendszer egyik fontos része fokozottan érzékeny az időjárás változásaira. S most következzen néhány példa.

(2) A **békák** klasszikus időjós állatok, a népies megfigyeléseknek se szeri, se száma. Ilyen például az, hogy ha a békák kuruttyolnak, és eközben alacsonyan ülnek, futólagos eső várható; ha májusban erősen halljuk a békákat brekegni, igen sok esőben lesz részünk; ha a szárazföldi békák magasra ülnek, szép idő lesz.

(3) A **liléket**, e kecses mozgású, galambokra emlékeztető gázlómadarakat „Regenpfeifer”-nek, vagyis esőfütyülőnek nevezik a népi időjósok. A lilék népes nemzetségének majdnem minden tagja az esőzést megelőzően hangosan és sokat fütyül.

(4) A **halak** időmegérző képessége is csaknem tökéletesnek mondható. A halászok, horgászok és a parton lakó emberek úgy vélik, ha a halak a vízből magasra ugrálnak ki, vagyis magasra vetik magukat – ami valóban feltűnő jelenség –, hirtelen bekövetkező zivatartól tarthatunk. Ugyanakkor zivatarban, ha a halak a víz felszínéhez közel úszkálnak, az eső gyors lecsendesülése várható. A tengerpartok népei, különösen a halászok, sok ilyen megfigyeléssel jósták meg maguknak az időt, hiszen korántsem volt mindegy, hogy vihar éri-e őket a tengeren, vagy sem.

(5) Széltében-hosszában elterjedt hit, ha a **kutya** gyakran vakarózik, eső lesz. Ebben az időjósolásban, amely sokszor beválik, kevés érdeme van a kutyának. A kutya itt csak mint szenvedő áldozat másodlagosan érzi meg az idő zivatarosra válását. Az élőködők, legyek, bolhák, poloskák, tetvek a zivatart megelőző fojtó, fülledt hőségben rendkívül élénkké

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	

válnak, és „gazdáikat” agyonkínózzák. Amikor tehát a kutya hadba száll a bolháival, meg-meghengeredik a homokban, földön, fűben, és vakarózással igyekeznek rendre utasítani bundája garázda lakóit, bizony megnyílhat a felhőszakok szája.

(6) A **szamár** – bár az emberek butának tartják – határozottan értelmes állat, az időjósulásban pedig éppenséggel nem ... szamár! Időérzékenységét nemcsak a jóindulatú közvélemény, de a tudomány is elismeri. Hosszan tartó lármás, rekedt ordítózását noha Európa-szerte eső, vihar előjelének tartják, és nálunk is általánosan ismert a „Bög a szamár, eső lesz!” jóslat, ez inkább humoros, mint komoly. Ugyanis sokkal bizonyosabban következtethetnek időváltozásra a pásztorok, juhászok, szamaras gazdák állatuk mozgásából, viselkedéséből. A szamár esőt érezve kedvetlenül lógatja a fejét, keveset mozog, el-elmaradozik a vonuló nyájtól.

Forrás: http://nemzetisegek.hu/repertorium/2008/belivek_54-55.pdf

- a) A szövegben említett példák alapján melyik időjárási jelenséget érzik meg **leginkább** az állatok?

.....

- b) Milyen időváltozást tudsz leolvasni az alábbi képeken látható állatok viselkedéséből? Írd a pontsorra a következtetésedet!

A) .....

B) .....

c) Miért nevezik a liléket németül Regenpfeifernek?

.....

d) Miért volt nagyobb jelentősége a régebbi korokban az időjósító állatoknak?

.....

e) A szöveg alapján dönts el, hogy igazak vagy hamisak-e az alábbi állítások! Húzd alá a helyes választ!

A) Az állatok időjósító képessége csak tudománytalan babonáság.

IGAZ – HAMIS

B) Ha a halak a víz színéhez közel úsznak, zivatar várható.

IGAZ – HAMIS

C) Kisebb valószínűséggel lesz eső, ha a szamár ordít, mint ha a fejét lógatja.

IGAZ – HAMIS

f) Az (5) bekezdésben miért van idézőjelben a „gazdáikat” szó?

.....

g) Keresd meg és írd ki az (5) bekezdésből azt a metaforát, amelyiknek a jelentése: eleredhet az eső!

.....

h) Értelmezd a következő mondatban rejlő szójátékot! „A szamár (...) éppenséggel nem szamár!”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....